



# ‘BodembioLOGIE moet terugkeren in het onderwijs’

Practor Willem Jan van de Kamp van Yuverta wil hbo en mbo met elkaar verbinden

Verarming van de biodiversiteit, verdroging, verzuring: de bodem in Noord-Brabant staat er niet best voor. Het inspireerde Yuverta in Boxtel om het practoraat duurzaam bodembeheer op te starten. Practor Willem Jan van de Kamp leert mbo-studenten oplossingen te bedenken om de vitaliteit van de bodem te verbeteren. Bewustwording en verbinding zijn in dat leerproces sleutelwoorden. ‘We lopen samen tegen onze grenzen aan.’

Auteur: Ralf Pijnenburg





*Willem Jan van de Kamp bij de proefvakken waar mulch als bodemverbeteraar wordt getest.*

Willem Jan van de Kamp begon op 1 september vorig jaar met het leiden van het practoraat. Hij verzorgt incidenteel gastlessen, maar is vooral bezig met het verbinden van partijen en het realiseren van projecten. Van de Kamp is naast zijn aanstelling bij Yuverta mbo Boxtel ook verbonden aan de HAS green academy in Den Bosch. Hier houdt hij zich als docent-

onderzoeker binnen het lectoraat van Judith van de Mortel bezig met het thema bodem en bemesting.

#### **Verbinding tussen hbo en mbo**

‘Het is een bijzonder relevant en interessant thema, dat ook binnen Yuverta breed wordt omarmd’, vertelt hij. ‘Vandaar dat ik heb gesol-

#### **Alternatieven voor kunstmest**

Willem Jan van de Kamp verricht samen met studenten van Yuverta onder meer onderzoek naar circulaire alternatieven voor kunstmest. Hij noemt compost, bokashi en mulch als voorbeelden van bodemverbeteraars. In de schooltuin van Yuverta zijn in samenwerking met Soontiëns Hoveniers vijf proefvakken ingericht met verschillende vormen van mulch. In de komende vier jaar onderzoeken studenten welke effecten het bladmateriaal, de houtsnippers en het bermmaaisel hebben op de temperatuur en het vochtgehalte van de bodem. Volgend jaar zullen tevens op grotere schaal proefvakken gerealiseerd worden in een arboretum. ‘In dit specifieke arboretum kwam Soontiëns Hoveniers onlangs tot de ontdekking dat de aangeplante bomen niet optimaal groeiden’, aldus Van de Kamp. ‘Vandaar dat ze de samenwerking met ons zochten. Voor onze studenten is dit project een mooie kans om zich te manifesteren. Soontiëns Hoveniers is sowieso een partij die altijd graag bereid is om te investeren in onze leeromgeving. Daar zijn we erg blij mee.’

liciteerd op de functie van practor duurzaam bodembeheer. Ik vind het een uitdaging om de verbinding te leggen tussen hbo en mbo. Beide onderwijsinstellingen kunnen ontzettend veel van elkaar leren. De agrarische sector en de tuin- en parksector staan voor een enorme transitie: van traditioneel naar circulair, waarbij duurzaam bodembeheer cruciaal is. Die boodschap is echter in beide sectoren nog niet echt geland. Door samen te werken in projecten raken studenten meer vertrouwd en bekend met deze materie.’

#### **Dezelfde opgaves**

Volgens Van de Kamp lopen de agrarische sector en de tuin- en parksector tegen dezelfde grenzen aan. Daarom wil hij op de eerste plaats verbinding zoeken en tegenstellingen verkleinen. ‘Ik zie veel polarisatie ontstaan tussen platteland en stad, terwijl beide omgevingen voor dezelfde opgaves staan en door de klimaatverandering anders ingericht dienen te worden. Met meer vergroening en een vitale bodemstructuur, waardoor vanuit een biodiversere omgeving lokale voedselproductie tot stand gebracht kan worden. Daarom is het beter om van elkaar te leren dan elkaar te bekritisieren.’

**‘Het is beter om van elkaar te leren dan elkaar te bekritisieren’**





## Over het practoraat

Een practoraat is een expertiseplatform binnen een mbo-instelling waar praktijkgericht onderzoek wordt uitgevoerd. Net als een lector in het hbo, is de practoor in het mbo een verbinder en inspirator tussen de opleiding, het bedrijfsleven en kennisinstellingen. Het practoraat wordt mede mogelijk gemaakt door het project Beet! (Brabant Eet). Binnen dit initiatief van Kennispact MBO Brabant werken mbo, hbo, het bedrijfsleven en de provincie Noord-Brabant samen om de Brabantse voedselketen te verduurzamen. Agrarische studenten, hoveniers-in-spe en toekomstige boomverzorgers leren binnen het practoraat onderzoek te doen naar de staat van de ondergrond en oplossingen te bedenken om de vitaliteit van de bodem te verbeteren.

*Studenten van Yuverta aan het werk in het bodemlab. Deze ruimte werd in voorgaande jaren voornamelijk gebruikt als leslokaal of opslagruimte. Nu vindt er volop onderzoek plaats.*



*In de klimaatcel van Yuverta kunnen planten worden geteeld onder alle gewenste klimatologische omstandigheden, zonder invloed van de buitenomgeving.*

processen zich afspelen in de bodem. Daarom ben ik zo blij met ons nieuwe bodemlab. Hier ondervinden studenten dat er veel meer in de grond zit dan alleen links en rechts een worm of een pier!

## Doelstellingen

Van de Kamp heeft als doelstelling een inspirerende leeromgeving te creëren voor studenten, die goed aansluit op het huidige onderwijs. 'Bodembiologie is ten onrechte verdwenen uit ons onderwijssysteem', meent hij. 'De bodem is een levend organisme. Door studenten hiervan bewust te maken, bereiden we ze beter voor op de uitdagingen van de toekomst. In principe ben ik voor vier jaar aangesteld als practoor; daarna wil ik overbodig zijn. Dit kan echter pas als duurzaam bodembeheer een plek heeft gekregen binnen het onderwijs. Alles wat we in vier jaar tijd samen met studenten en bedrijven ontwikkelen, moet uiteindelijk terugkomen in de onderwijsmodules.'

## Hoofdthema

Daarmee stipt Van de Kamp ook het hoofdthema aan van het practoraat: verbinding zoeken en samen kijken waar de mogelijkheden liggen om te komen tot een duurzaam bodembeheer. 'De bodem is verworden tot een soort substraat waarop we dingen laten groeien', vertelt hij. 'We willen de bodem juist levend maken voor

studenten. Dit doen we door bewustwording te creëren. Kunstmest en mechanisatie hebben gezorgd voor een hoge voedselproductie, maar er is ook een schaduwkant. Ziekten en plagen nemen toe en de bodemkwaliteit verslechtert. Het meten van de bodemkwaliteit staat daarom centraal binnen het practoraat. We visualiseren en monitoren samen met studenten welke



**BE SOCIAL**  
Scan, lees & deel!